

Sygn. akt III KK 416/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puzkarski

Protokolant Teresa Jarosławska

w sprawie **R. S.**,

wobec którego wydano wyrok łączny

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 9 stycznia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego

z dnia 11 maja 2011 r.,

uchyla punkt I części dyspozytywnej wyroku w zakresie orzeczenia
o karze łącznej pozbawienia wolności i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Rejonowemu w E. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w E., wyrokiem łącznym z dnia 28 grudnia 2010 r., połączył kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu R. S. prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w E. z dnia 5 sierpnia 2004 r., i z dnia 28 lutego 2008 r., (za

czyn popełniony w dniu 16 lipca 2002 r.) i wymierzył mu karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten zaskarżony został w całości przez skazanego. W apelacji zarzucił on wyrokowi łącznemu między innymi nieobjęcie karą łączną jednostkowej kary pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 29 października 2010 r.

Po rozpoznaniu apelacji skazanego Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 31 marca 2011 r., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy wydał w dniu 11 maja 2011 r. wyrok łączny, w którym w punkcie I części dyspozytywnej połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu R. S. prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego z dnia 5 sierpnia 2004 r., i z dnia 28 lutego 2008 r., (za czyn popełniony w dniu 16 lipca 2002 r.) i wymierzył mu karę łączną 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie II wyroku połączone zostały nadto kary wymierzone innymi wyrokami i orzeczona zastała druga kara łączna pozbawienia wolności. Sąd umorzył nadto postępowanie w sprawie o wydanie wyroku łącznego w odniesieniu do kolejnych dwóch jednostkowych wyroków Sądu Rejonowego w E.

Wyrok łączny z dnia 11 maja 2011 r. nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 18 maja 2011 r.

Kasację od powyższego wyroku na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok łączny Sądu Rejonowego z dnia 11 maja 2011 r., w zakresie orzeczenia o karze łącznej, wymierzonej punkcie I części dyspozytywnej. Prokurator Generalny zarzucił wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, to jest art. 443 k.p.k., polegające na wydaniu przy ponownym rozpoznaniu sprawy orzeczenia surowszego w zakresie kary łącznej pozbawienia wolności w punkcie I części dyspozytywnej niż to, które zostało wydane przez sąd po raz pierwszy rozpoznający sprawę, pomimo tego, że orzeczenie to zaskarżone zostało wyłącznie na korzyść skazanego.

W kasacji wniesiono o „uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I części dyspozytywnej, w zakresie orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co pozwoliło na jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu na podstawie art. 535 § 5 k.p.k. Sąd Rejonowy rozpoznawał sprawę o wydanie wyroku łącznego ponownie na skutek uchylenia wcześniej wydanego wyroku łącznego przez sąd odwoławczy i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Sąd drugiej instancji poddał wyrok łączny z dnia 28 grudnia 2010 r., kontroli odwoławczej na skutek wniesionej przez skazanego R. S. apelacji, która siłą rzeczy była środkiem odwoławczym wniesionym na korzyść skazanego. Była to jedyna apelacja rozpoznawana przez sąd *ad quem*. W tej sytuacji, podczas ponownego rozpoznania sprawy obowiązywał zakaz *reformationis in peius*, zawarty w art. 443 k.p.k. Przepis ten stanowi, że w toku ponownego rozpoznania sprawy można wydać orzeczenie surowsze niż uchylone jedynie wtedy, gdy uchylone orzeczenie zaskarżone było na niekorzyść oskarżonego. Tak się nie stało w sprawie R. S.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy, wydając powtórnie wyrok łączny i łącząc w punkcie I wyroku, te same kary pozbawienia wolności, orzeczone tymi samymi wyrokami (tj. prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego z dnia 5 sierpnia 2004 r. i z dnia 28 lutego 2008 r.), nie mógł orzec kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze wyższym aniżeli 3 lata i 6 miesięcy. Orzekając karę surowszą o 2 miesiące, sąd rażąco naruszył jedną z podstawowych norm gwarancyjnych dotyczących procesu karnego. Zakaz *reformationis in peius*, zawarty w art. 434 k.p.k. (tzw. bezpośredni) i w art. 443 k.p.k. (tzw. pośredni) gwarantuje oskarżonemu, że wniesienie przez niego środka odwoławczego nie spowoduje dla niego skutków niekorzystnych. Wyjątki od tego zakazu określone są w art. 443 k.p.k., art. 434 § 3 k.p.k. i art. 93 i 94 k.p.k. Żaden z nich nie dotyczy skazanego R. S.

Wpływ uchybienia sądu na treść wyroku jest oczywisty. W toku ponownego rozpoznania sprawy, wyłącznie w zakresie wymiaru kary łącznej w odniesieniu do kar jednostkowych wymierzonych wyrokami Sądu Rejonowego w E. z dnia 5 sierpnia 2004 r. i z dnia 28 lutego 2008 r., (za czyn popełniony w dniu 16 lipca 2002 r.), sąd pierwszej instancji respektować powinien granice zakazu *reformationis in peius*, określone w art. 443 k.p.k.

